

FOTOGRAMETRİK YÖNTEMLE HARİTA ÜRETİMİ VE ÖZEL SEKTÖR

Dr. Müh. Ümit SÜATAÇ
Temel Harita A.Ş.

Ülkemizin süratle kalkınması, acilen çözümlenmesi gereken problemler yaratmakta, bir endüstri ülkesi olma yolundaki girişimler, buna bağlı yatırımların değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Yerleşim, ulaşım sorunları, gecekonduların kontrol altına alınması, toprak değerlendirilmesi, yeraltı kaynaklarından yararlanma, enerji üretim ve dağıtım gibi projeler için, büyük bölgeleri kapsayan, çeşitli ölçek ve incelekte haritalara ihtiyaç olduğu bilinmektedir. Bu kapsamda ve bu kadar çeşitli haritanın klasik yöntemle arazide üretimi hemen hemen mümkün olmadığı gibi, olsa bile ihtiyaçlara gerektiği biçimde cevap veremeyeceği açıktır. Nitekim bu nedenle fotogrametrik yöntemle harita üretimi, gelişmiş ülkelerde en küçük üretim birimlerine kadar yaygınlaşmıştır. Yapılan inceleme sonuçlarına göre fotogrametrik yöntemle harita üretimi, klasik yöntemle oranla, 8-10 katı daha süratli olup hassasiyet, bireysellik ve çok yönlülük bakımından klasik yöntemle oranla pek çok üstünlüklere sahiptir.

Türkiye'de halen fotogrametrik yöntemle harita üreten iki kuruluş vardır. Bunlar, Harita Genel Komutanlığı ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüdür. 22 Nisan 1925 tarihinde kabul edilen 657 sayılı "Harita Genel Müdürlüğü Kuruluş Kanunu" ve 2 Ocak 1961 tarihinde bu kanunun 4. ve 6. maddelerini değiştiren 203 sayılı yasa ile fotogrametrik harita üretiminden, Harita Genel Komutanlığı mükellef olup işbirliği koşulu ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü de fotogrametrik harita üretebilmektedir.

Bundan 62 yıl önce çıkarılmış ve 26 yıl önce iki maddesi değiştirilerek halen uygulanmakta olan bu yasa ile, bugün ülkemizde, fotogrametrik harita üretimindeki darboğazların çözümlenemeyeceği açıktır. Bakanlık ve resmi dairelerin genelde 1:5000 ölçekli harita ihtiyacını karşılamaya çalışan Harita Genel Komutanlığı bu ihtiyaçlar dışındaki diğer projelere dönük çalışmalarını kapasite yetersizliği nedeniyle karşılayamamakta ve daha büyük ölçekli haritaları klasik yöntemle yapmak zorunda kalan bakanlık ve resmi daireler, çok zaman gerekli haritaların zamanında elde edilmesinde zorluklarla karşılaşmaktadırlar.

Bunun yanında bakanlık ve resmi kuruluşlar için her yıl üretilen 1:5000 ölçekli pafta sayısı da tam olarak ihtiyaçları yansıtmamaktadır. Harita Genel Komutanlığı, kapasite fazlalığında üretmek üzere ancak bu miktarda paftayı üretim planına alabilmektedir. Gerçekte, ihtiyaç bu miktardan çok daha fazladır.

Önümüzde böyle bir tablo ve ülkemizin gittikçe artan harita ihtiyacı varken bu koşullar altında iyimser olabilmek mümkün değildir.

Ülkemizde harita mühendisleri yetiştiren üniversitelerimiz vardır. Ama bu üniversitelerden mezun olanların fotogrametrik harita üretimine katkısı çok alt düzeyde olabilmektedir. Ülkemizde bilimsel bir potansiyel vardır. Ama uygulama sahası kısıtlı olduğundan bu potansiyelden gereği gibi yararlanılamamakta, bir noktada ülkemiz diğer gelişmiş ülkelere oranla geri kalmaya itilmiş olmaktadır. Dış kaynaklı pek çok fotogrametrik harita üretim projeleri mevcut olduğu halde, uygulama sahamızın olmaması nedeniyle bu projelere katılarak ülkemize gelir kaynağı sağlanamamaktadır. Teknik personelimi-

zin bilgi kaynakları klasik yöntemle harita üretimi çerçevesi içinde kalarak genişleme olanağı bulamamaktadır. Bu sorunların çözüme kavuşturulması, genelde önemli tek bir noktaya bağlıdır.

Belki o zaman için ekonomik şartlar nedeniyle yararlı olacağı düşünülerek çıkartılmış olan 657 sayılı yasa, artık bugün için geçerliliğini yitirmiş, çağdışı kalmıştır. O zamanlar bütçeleri kısıtlı bakanlık ve resmi dairelerin gereksiz harcamalarını önlemek amacıyla bir önlem alınması düşünülmüş olabilir. Bugün ise, yatırım gücü yüksek, ileri teknolojiye açık, uluslararası standartta faaliyet gösteren kuruluşlar mevcuttur.

Konuyu bu açıdan ele alan Temel Harita A.Ş.'nin ilgili merciler nezdinde yapmış olduğu girişimler sonunda özel sektörde 1:5000'den daha büyük ölçekli haritaların fotogrametrik olmasına rağmen asıl hedef, özel sektörün güçlü yatırımlara girebilmesini sağlamak amacıyla, uygulamada birçok aksaklıklar yaratan bu yasanın tamamen değiştirilerek günün koşullarına uygun yeni bir yasa çıkartılmasını gerçekleştirmektedir. Böylelikle bugüne kadar ihmal edilmiş meslek gururumuzun yeniden kazanılması yanında güçlenmiş bir özel sektör, meslektaşlarımıza yeni iş imkanları, ülkemize yeni kaynakları ve en önemlisi ülkemizin kalkınmasındaki darboğazları ortadan kaldıracak atılımları sağlamış olacaktır.

Temel Harita A.Ş.'nin yasa değişikliği ile ilgili girişimleri ve bu konudaki çalışmaları devam etmektedir. Kurulduğu tarihten bu yana Türk haritacılığının bugünkü durumuna gelmesinde çok büyük katkısı olan, ileri teknolojik gelişmeleri zamanında ve en modern şekliyle uygulama alanına sokan Harita Genel Komutanlığının da bu düşüncede olması kıvanç vericidir.

Çok yakın bir gelecekte fotogrametrik harita üretiminin özel sektöre yasal olarak açılmasıyla oluşacak kuruluşların, mesleğimize yeni ufuklar açacağına inanmaktayım.